

Warszawa, dnia 28 lutego 2014 r.

NEWSLETTER PRAWNY

ORZECZNICTWO SN

- Zastosowanie przepisu dotyczącego zawarcia trzeciej umowy na czas określony.**
Przepis art. 25(1) § 1 Kodeksu pracy w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 213, poz. 2081) nie ma zastosowania w przypadku, w którym kolejne umowy o pracę na czas określony były zawierane przed dniem 1 maja 2004 r., natomiast następna taka umowa została zawarta już po tym dniu (art. 15 powołanej ustawy z dnia 14 listopada 2003 r.).¹
- Uprawnienia osoby upoważnionej w oddziale do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego.**
Osoba upoważniona w oddziale do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego (art. 87 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej - jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.), której dane zostały objęte wpisem tego oddziału do Krajowego Rejestru Sądowego, może udzielić pełnomocnictwa procesowego do zastępowania przedsiębiorcy zagranicznego w sprawach o roszczenia związane z działalnością tego oddziału.²
- Ustanowienie odrębnej własności lokalu w budynku położonym na nieruchomościach gruntowych stanowiących własność Skarbu Państwa.**
Ustanowienie odrębnej własności lokalu w budynku położonym na nieruchomościach gruntowych stanowiących własność Skarbu Państwa i gminy jest niedopuszczalne także wtedy, gdy użytkownikiem wieczystym gruntu obejmującego te nieruchomości jest jedna osoba.³
- Ochrona przewidziana w art. 512 Kodeksu cywilnego.**
Dłużnik zajętej wierzytelności, który w związku z zajęciem przekazał świadczenie organowi egzekucyjnemu, wiedząc, że przed zajęciem dotychczasowy wierzyciel przelał wierzytelność na osobę trzecią, nie korzysta z ochrony przewidzianej w art. 512 Kodeksu cywilnego.⁴
- Data uiszczenia opłaty sądowej.**
Datą uiszczenia opłaty sądowej na rachunek bankowy sądu wnoszonej w postaci wpłaty gotówkowej w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego (Poczty Polskiej S.A.) jest data przyjęcia tej wpłaty przez operatora.⁵

¹ Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., I PZP 4/13, źródło: www.sn.pl.

² Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 103/13, źródło: www.sn.pl.

³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 109/13, źródło: www.sn.pl.

⁴ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 110/13, źródło: www.sn.pl.

⁵ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 112/13, źródło: www.sn.pl.

6. **Wynagrodzenia pełnomocnika w postępowaniu pojednawczym.**

W postępowaniu pojednawczym sąd ustala wynagrodzenie pełnomocnika na podstawie stawki minimalnej, o której mowa w § 10 ust. 1 pkt 3 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).⁶

7. **Oddalenie powództwa.**

Jeżeli powód po spełnieniu świadczenia przez pozwanego po doręczeniu pozwu nie cofnął pozwu, sąd oddala powództwo.⁷

8. **Zawieszenie postępowania przez sąd.**

Przed doręzeniem pozwu i rozpoczęciem rozprawy sąd nie może zawiesić postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: k.p.c.) na skutek niewskazania przez powoda danych pozwalających na ustalenie numerów, o których mowa w art. 208[1] k.p.c. Po rozpoczęciu rozprawy zawieszenie postępowania na tej podstawie może nastąpić tylko wtedy, gdy uzyskanie danych umożliwiających ustalenie wskazanych numerów nie jest możliwe.⁸

ORZECZNICTWO TK

1. **Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności.**

Art. 115 § 7 zdanie pierwsze ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, ze zm.) przez to, że nakazuje obecność funkcjonariusza niewykonującego zawodu medycznego podczas udzielania świadczenia zdrowotnego:

- a) również osobom pozbawionym wolności, co do których nie jest to konieczne,
- b) nie określa przesłanek uzasadniających odstąpienie od tego nakazu

jest niezgodny z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepis ten traci moc obowiązującą z upływem 12 (dwunastu) miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.⁹

2. **Wolność działalności gospodarczej.**

Art. 210 ust. 1 pkt 5a w związku z art. 83a ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393) jest zgodny z art. 22 w związku z art. 20 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z wynikającą z art. 2 Konstytucji zasadą prawidłowej legislacji.

⁶ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 117/13, źródło: www.sn.pl.

⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 119/13, źródło: www.sn.pl.

⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 137/13, źródło: www.sn.pl.

⁹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 lutego 2014 r., K 22/10, źródło: www.trybunal.gov.pl.

§ 2 ust. 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 4 września 2012 r. w sprawie podstawowych przepisów porządkowych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i ochrony lotów oraz porządku na lotnisku (Dz. U. poz. 1023) jest zgodny z art. 22 w związku z art. 20 i art. 2 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Z uzasadnienia: Gwarantowana przez art. 22 konstytucji wolność działalności gospodarczej nie ma charakteru absolutnego, a zatem może podlegać ograniczeniom. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 31 ust. 3 konstytucji nie jest adekwatnym wzorcem kontroli w niniejszej sprawie.¹⁰

ZMIANY W PRAWIE

1. **4 marca 2014 r. wejdą w życie przepisy rozszerzające katalog dopuszczający pracę w niedziele i święta.**

Zmienione przepisy Kodeksu pracy będą zezwalały na pracę w niedziele i święta także przy wykonywaniu prac:

- a) polegających na świadczeniu usług z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o świadczeniu usług drogą elektroniczną lub urządzeń telekomunikacyjnych w rozumieniu przepisów prawa telekomunikacyjnego, odbieranych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zgodnie z przepisami obowiązującymi odbiorcę usługi, dni, które są w Polsce dniami wolnym od pracy, są u niego dniami pracy,
- b) zapewniających możliwość świadczenia usług, o których mowa w lit. a.

Pracodawca będzie miał obowiązek zrekompensować tę pracę innym dniem wolnym od pracy.¹¹

2. **22 lutego 2014 r. weszły w życie nowe przepisy regulujące zasady prowadzenia kancelarii komorniczych.**

Zmiany wprowadziła nowelizacja rozporządzenia w sprawie określenia szczegółowych przepisów o biurowości i ewidencji operacji finansowych kancelarii komorniczych (Dz. U. poz. 181). Dostosowano przepisy do zmian w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji. Doprecyzowano, że akta spraw oraz urządzenia ewidencyjne w postaci repertorium, wykazów i ksiąg pomocniczych mogą być prowadzone w postaci elektronicznej.

Rozporządzenie uchyliło również przepisy nawiązujące do rewirów komorniczych, które zostały zniesione w wyniku nowelizacji ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Komornik został również zobligowany do odnotowywania godziny wpływu pisma.¹²

¹⁰ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lutego 2014 r., P 31/13, źródło: www.trybunal.gov.pl.

¹¹ Źródło: www.lex.online.wolterskluwer.pl, art. 151 (10) i 151 (11) Kodeksu pracy.

¹² Opracowanie: Monika Sewastianowicz, źródło: www.kancelaria.lex.pl.

PROJEKTY ZMIAN W PRAWIE

1. Odwrócony kredyt hipoteczny.

Na stronie Rządowego Centrum Legislacji opublikowany został projekt ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym, który przewiduje jego wprowadzenie do polskiego porządku prawnego.

Główne założenia projektowanej ustawy przewidują, że umowa o odwrócony kredyt hipoteczny charakteryzowałaby się tym, że:

- prawo do nieruchomości ulegałoby przeniesieniu na instytucję kredytową z chwilą śmierci kredytobiorcy,
- po śmierci beneficjenta jego spadkobiercy mogliby podjąć decyzję o dokonaniu spłaty kredytu i zachowaniu prawa do nieruchomości. Jednak nawet w przypadku przeniesienia prawa do nieruchomości na instytucję kredytującą spadkobiercom byłaby przekazywana kwota różnicy pomiędzy wartością roszczenia instytucji, a wartością nieruchomości,
- w ustawie wprowadzony zostanie szeroko zakrojony obowiązek informacyjny, możliwość odstąpienia od umowy w ciągu 30 dni od dnia jej zawarcia bez podania przyczyn oraz zagwarantowanie prawa do przedterminowej, bezpłatnej spłaty kredytu.

Do oferowania umowy odwróconego kredytu hipotecznego uprawnione będą banki, oddziały banków zagranicznych, oddziały instytucji kredytowych oraz instytucje kredytowe, prowadzące działalność transgraniczną.¹³

2. Nowelizacja ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Nowelizacja ma na celu dostosowanie przepisów do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 2013 r. (sygn. akt SK 30/09). W wyroku TK zakwestionował przepisy odmawiające - w postępowaniu nieprocesowym wszczętym z urzędu - zwrotu opłaty za skargę na orzeczenie referendarza sądowego w sytuacji, gdy powodem uwzględnienia odwołania nie było kwalifikowane naruszenie prawa. Po zmianie z przepisów dotyczących zwrotu opłaty za skargę na orzeczenie referendarza zniknie przesłanka oczywistego naruszenia prawa. Ustawa trafi do prac w Senacie.¹⁴

CIEKAWOSTKI & INNE

➤ ETS: podlinkowanie do utworów na stronie internetowej.

Teza: Właściciel strony internetowej może, bez zezwolenia podmiotów prawa autorskiego, odesłać za pośrednictwem hiperlinków do wolnodostępnych na innej stronie internetowej utworów chronionych - tak wynika z zapadłego wyroku ETS. Zdaniem Trybunału, jest tak również nawet wtedy, gdy internauci klikający na link mają wrażenie, że utwór jest im prezentowany ze strony zawierającej link.

Stan faktyczny: Artykuły prasowe napisane przez kilkoro szwedzkich dziennikarzy zostały opublikowane bez ograniczeń dostępu na stronie internetowej Göteborgs-

¹³ Opracowanie: Małgorzata Jastrzębska, RPE WK, źródło: www.kancelaria.lex.pl.

¹⁴ Opracowanie: Monika Sewastianowicz, źródło: www.kancelaria.lex.pl.

Posten. Retriever Sverige, będąca spółką prawa szwedzkiego, prowadzi stronę internetową udostępniającą jej klientom linki, na które można kliknąć (hiperlinki), odsyłające do artykułów opublikowanych na innych stronach internetowych, a wśród nich do strony Göteborgs-Posten. Retriever Sverige nie wystąpiła jednak do odnośnych dziennikarzy o udzielenie jej zezwolenia na utworzenie hiperlinków do artykułów opublikowanych na stronie Göteborgs-Posten.

Wyrok ETS: W ogłoszonym wyroku Trybunał stwierdził, że udostępnienie linków, na które można kliknąć, odsyłających do utworów chronionych, stanowi czynności udostępnienia (zdefiniowanego jako udostępnienie utworu publiczności w sposób umożliwiający jej dostęp do tego utworu (nawet jeśli publiczność z tej możliwości nie skorzysta). ETS wskazał ponadto, iż udostępnienie musi być skierowane do nowej publiczności (tj. publiczności, która nie została wzięta pod uwagę przez podmioty prawa autorskiego na etapie udzielenia zezwolenia na pierwotne udostępnienie).

Trybunał doszedł do wniosku, iż właściciel strony internetowej, taki jak Retriever Sverige, może bez zezwolenia podmiotów prawa autorskiego odsyłać za pośrednictwem hiperlinków do wolnodostępnych na innej stronie internetowej utworów chronionych.¹⁵

➤ **ETS: różne DNA nie zawsze wystarcza dla zaprzeczenia ojcostwa – najważniejsze jest dobro dziecka.**

Stan faktyczny: Skarga została wniesiona do Trybunału przez Polaka, który dążył do uzyskania zaprzeczenia ojcostwa uznanego przez siebie wcześniej dziecka. W 1995 r. kobieta, z którą skarżący był wówczas związany, urodziła dziecko. Para wzięła ślub, a skarżący uznał dziecko. Po rozwodzie w 2000 r. dziecko pozostało przy matce, a skarżący powziął wątpliwości co do swojego ojcostwa. Przeprowadzone w 2007 r. badanie DNA potwierdziło, iż nie był on biologicznym ojcem uznanego przez siebie dziecka. Ze względu na upływ terminu powództwo o zaprzeczenie ojcostwa w jego imieniu wniósł prokurator - bezskutecznie. Mimo iż skarżący nie jest biologicznym ojcem dziecka, sądy polskie uznały, iż zaprzeczenie ojcostwa byłoby sprzeczne z interesem dziecka. Skarżący zarzucił, iż ten stan rzeczy stanowił naruszenie prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, chronionego w art. 8 Konwencji o prawach człowieka.

Wyrok ETPCz: ETPCz zgodził się z uzasadnieniem sądów polskich, które to przyznały nadrzędne znaczenie dobru dziecka: chłopiec w dalszym ciągu uznaje skarżącego za swojego ojca, a nowy mąż matki nie chce go przysposobić ani traktować jak własnego syna. Poinformowanie dziecka o tym, że osoba, którą uznaje za ojca, nie jest jego ojcem, mogłoby stanowić dla niego traumatyczne przeżycie. Zdaniem sądu więź powstała pomiędzy skarżącym a dzieckiem w chwili uznania jest zbyt poważna, by uzależniać jej istnienie od zmiennej woli skarżącego, zwłaszcza że w momencie uznania skarżący doskonale wiedział o tym, iż prawdopodobnie ojcem nie jest. Decyzja skarżącego była świadoma, a więc powinien ponieść jej

¹⁵ Tak wynika z wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 13 lutego 2014 r. w sprawie C-466/12 Nils Svensson i inni przeciwko Retriever Sverige AB., Opracowanie: Rafał Bujalski, RPE WK, źródło: www.kancelaria.lex.pl.

konsekwencje. Zasada pewności prawnej i dobra dziecka przeważały nad interesem skarżącego, a prawny stosunek pokrewieństwa winien zostać utrzymany.

Trybunał dodał, że choć ingerencja w prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego skarżącego była oczywista, to była też proporcjonalna i realizowała uzasadniony prawnie cel. Zdaniem Trybunału polskie sądy dokonały rzetelnej oceny okoliczności faktycznych i prawnych oraz w sposób prawidłowy przeprowadziły czynność porównania i zrównoważenia interesów stron w sprawie.

Orzecznictwo Trybunału daje mężczyźnie prawo do zaprzeczenia ojcostwa, lecz prawo to nie jest nieograniczone i może ustąpić interesowi dziecka, jak stało się w omawianej sprawie.¹⁶

➤ **ETPCz: więzienie ciężko chorego to nieludzkie traktowanie.**

Teza: Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z 11 lutego br. uznał, iż odmowa wykonania kary pozbawienia wolności w warunkach „aresztu domowego” w przypadku ciężko chorego więźnia naruszyła zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania.

Stan faktyczny: Obywatel Włoch (ur. w 1931 r.) w 1998 r. został skazany na karę 10 lat pozbawienia wolności za przynależność i pomaganie włoskiej mafii. W 2007 r. trafił do więzienia wojskowego, gdzie jego stan zdrowia pogorszył się na tyle, iż lekarz uznał, że ze względu na liczne poważne i przewlekłe schorzenia powinien on odbywać karę w warunkach "aresztu domowego". Wnioski skarżącego były jednak notorycznie odrzucane i dopiero po 9 miesiącach sąd zezwolił na „areszt domowy”. Skarżący zarzucił, iż ten stan rzeczy sprowadzał się do nieludzkiego i poniżającego traktowania naruszającego art. 3 Konwencji o prawach człowieka.

Wyrok ETPCz: Trybunał przychylił się do tej argumentacji. Trybunał uznał, iż okres 9 miesięcy oczekiwania na zwolnienie z więzienia był zbyt długi, a konieczność wielokrotnego ubiegania się o zwolnienie była nadmierna. Pobyt w zakładzie karnym osoby tak poważnie chorej sprowadził się - w oczach Trybunału - do jej nieludzkiego i poniżającego traktowania z naruszeniem art. 3 Konwencji.¹⁷

¹⁶ Tak wynika z wyroku Trybunału z 18 lutego 2014 r. w sprawie nr 28609/08, A.L. przeciwko Polsce. Opracowanie: Katarzyna Warecka, źródło: www.kancelaria.lex.pl.

¹⁷ Tak wynika z wyroku Trybunału z 11 lutego 2014 r. w sprawie nr 7509/08, Contrada (nr 2) przeciwko Włochom., opracowanie: Katarzyna Warecka, źródło: www.kancelaria.lex.pl.